

27 maart 2015

Geachte mevrouw Bussemaker en meneer Dekker,

Bij het uitbrengen van de Lerarenagenda 2013-2020 heeft u er voor gekozen om u bij het proces van realisatie van de voornemens uit de Lerarenagenda te laten voeden door een groep kritische vrienden uit het werkveld.

Tijdens ons gesprek op 23 maart jl. hebben wij onze ideeën ten aanzien van het lerarenregister met u besproken en afgesproken deze ook schriftelijk aan u te verstrekken, zodat u deze kunt gebruiken bij verdere beleidsvorming.

Hierbij doen we u onze gedachten ten aanzien van het lerarenregister toekomen. Ook deze gedachten zijn tot stand gekomen op basis van een analyse van dilemma's en knelpunten ten aanzien van de het lerarenregister en vervolgens vertaald naar aanbevelingen. Basis voor de analyse is de gezamenlijke kennis en ervaring die vanuit verschillende perspectieven en posities aanwezig is binnen de Kritische Vrienden.

In ons advies treft u eerst een overzicht aan van de belangrijkste quotes uit ons advies. Vervolgens treft u de basistekst van ons advies aan.

Hoewel wij uitvoerig over deze materie hebben gesproken op 23 maart, zijn wij vanzelfsprekend bereid om onderdelen van ons advies nogmaals nader toe te lichten en verder met u hierover in gesprek te gaan.

We hopen dat ons advies een bijdrage levert aan de verdere ontwikkeling van het lerarenregister en aan de realisatie van de Lerarenagenda 2013-2020.

Vooruitlopend op de inhoud van ons advies willen wij nadrukkelijk onder uw aandacht brengen dat het op een hoger plan brengen van de kwaliteit van het onderwijs en de individuele professionaliteit in de praktijk van meerdere zaken afhankelijk is dan de wettelijke verankering van een lerarenregister zoals vermeld in het wetsvoorstel.

Met vriendelijke groet namens de Kritische Vrienden,

Leo de Kraker

De Kritische Vrienden van de Lerarenagenda bestaan uit:

Renée van Eijk, *Leraar Combinatie 70, Rotterdam en voorzitter Leraren met Lef*
Jelmer Evers, *Docent Unic*
Ferry Haan, *Docent Jac.P.Thijssen College, Castricum en publicist (niet bij dit advies betrokken)*
Tingue Klapwijk, *Leraar bovenbouw Montessorischool Valkenbos, Den Haag*
Ilja Klink, *Directeur De Nederlandse School*
Bernie Kooistra, *Directeur Eenbesbasisschool St. Jozef*
Leo de Kraker, *Oud-rector/bestuurder en management coach vo*
Dominique Majoor, *Interim-directeur onderwijs en bedrijfsvoering Radboud docentenacademie*
Jeanette van Ommen, *Opleidingsmanager DLE en TC, Alfa College Hoogeveen*
Marco Snoek, *Lector Leren en Innoveren HvA*
Jaap Versfelt, *Directeur Stichting Leraar*
Geert-Jan Wassink, *Coördinator Rijn IJssel Student Companies*
Sjouke Wouda, *Hoofd afdeling Sociale Vakken Instituut Educatie en Communicatie NHL*

Quoten.

1. Het op een hoger plan brengen van de kwaliteit van het onderwijs en de individuele professionaliteit is in de praktijk van meerdere zaken afhankelijk dan de wettelijke verankering van een lerarenregister zoals vermeld in het wetsvoorstel.
2. De Kritische Vrienden spreken de zorg uit over de proceskant van de implementatie van het lerarenregister en met name voor wat betreft het tempo. Het betreft een uiterst complexe en gevoelige opdracht die is verstrekt aan de Onderwijscoöperatie.
3. Het lerarenregister kán en zál alleen succesvol worden als het betekenisvol is voor leraren. Betekenisvol voor de individuele docent voor de klas én betekenisvol voor de beroepsgroep. Als het lerarenregister alleen maar een beheers- of controle-instrument is, gaat het niet werken; dan gaan leraren het ook als zodanig gebruiken, als iets wat ook nog eventjes moet, maar verder geen relatie heeft met de praktijk van het dagelijkse werk. Het eigenaarschap van de beroepsgroep moet dus centraal staan waardoor er een meer positieve uitstraling ontstaat.
4. De Kritische Vrienden benadrukken dat voor het hanteren en functioneren van het lerarenregister regelgeving nodig is en dat alléén op dit punt de rol van de overheid in beeld komt. Hierbij is het van belang dat er de beroepsgroep zélf invloed heeft op de inhoud en het proces waarbij de beroepsgroep wordt gevormd door de Onderwijscoöperatie en de individuele leraren.
5. De aanloop tot een volledige acceptatie hiervan bij de beroepsgroep vraagt de komende tijd een intensieve(re) dialoog hoe het register en het registratieproces verder geoptimaliseerd kan worden zodat het betekenisvol is voor leraren'.

De kerndoelstelling van en door de beroepsgroep is : het borgen en versterken van de kwaliteit van leraren door de beroepsgroep zelf.

6. Eén van de grote knelpunten van het register is dat het is ingezet als individueel instrument. Dat doet geen recht aan het feit dat professionalisering en leren toch vooral een collectief en collaboratief proces zou moeten zijn en dat leren en professionaliseren uiteindelijk effect zou moeten hebben op de dagelijkse praktijk in scholen. Het gaat dan om transfervraagstukken en om de verbinding tussen individuele professionalisering en schoolontwikkeling. Die verbinding mist de huidige opzet van het lerarenregister helemaal en dat is een gemiste kans en verdient een kritische heroverweging met betrekking tot de registratieprocedure in het kwaliteitsdeel van het lerarenregister.
7. Het zoeken van de verbinding tussen individuele professionalisering en schoolontwikkeling behoort mede tot de verantwoordelijkheid van de school en derhalve dient dit één van de belangrijkste aandachtspunten voor de schoolleiders te zijn.
8. De deskundigheid van de schoolleiders is cruciaal om een lerende werkomgeving en een cultuur van continue kwaliteitsverbetering binnen de school te realiseren, en om daar het lerarenregister een constructieve rol in te geven.
9. Zorg er voor dat de registratie van scholingsactiviteiten een registratie van individuele- én teamscholingen omvat. Zorg er dan ook voor dat activiteiten die we omschrijven als informeel leren worden opgenomen in de registratiemogelijkheden. Hierbij kan zeker gedacht worden aan een 'lijst' met gevalideerde/geaccrediteerde scholingen/ cursussen en/of gevalideerde procesbegeleiders van interne ontwikkelingstrajecten. Dit laat ook onverlet dat trajecten in scholen die niet aan een accreditatie zijn onderworpen beschouwd moeten kunnen worden als waardevolle bijdragen in de ontwikkeling tot professioneel leraar. Formuleer heldere kaders om niet aan accreditatie onderworpen trajecten in het lerarenregister op te nemen.
10. Als we van het leraarschap een meer onderzoekend beroep willen maken, dan is het belangrijk dat leraren toegang hebben tot wetenschappelijke literatuur. Dit zou goed kunnen door toegang te regelen via het lerarenregister. Daarmee krijgt het register ook een aanvullende meerwaarde.

In Schotland heeft de Teaching Council dit reeds geregeld

- 11 De Kritische Vrienden zijn van mening dat naar analogie van bijvoorbeeld het BIG-register iedereen moet kunnen zien of een leraar geregistreerd is. De beroepsgroep bepaalt zelf daarbij *wát* er te zien moet zijn. Ook hier dient nadrukkelijk onder de aandacht gebracht te worden dat het *niét* gaat om een lijstje van vinkjes of cursussen, maar om de professionele dialoog over kwaliteit van onderwijs en kwaliteit van leraarschap, ook met ouders!
- 12 De Kritische Vrienden adviseren te spreken over **het lerarenregister** (leraren die beschikken over een relevant getuigschrift hoger onderwijs of een document dat daaraan in het wettelijk kader gelijk wordt gesteld; deze leraren voldoen aan de wettelijke bekwaamheidseisen) en **een aspirantenregister** (leraren die op basis van de huidige onderwijswetten in de school mogen werken omdat ze in opleiding zijn; dit zijn onder meer de leraren-in-opleiding (lio-ers) en de leraren die binnen een bepaalde periode, in combinatie met hun werk op school, in het hoger onderwijs een opleiding tot leraar volgen, inclusief zij-instromers). Aan deze groep kan bovendien een tijdelijke licentie tot lesgeven worden verschaft voor een periode van maximaal 4 jaar.
- 13 Registratie van aankomende leraren in het aspirantenregister zou al tijdens de opleiding moeten plaatsvinden, als onderdeel van het ontwikkelen van een beroepsidentiteit als leraar.
- 14 Met een aspirantenregister wordt tegelijkertijd het aantal onbevoegde lessen in kaart gebracht. Onbevoegd lesgeven wordt dan gekoppeld aan de eis een onderwijsbevoegdheid te behalen.
- 15 Het borgen van de kwaliteit van het onderwijs behoort tot de verantwoordelijkheid van de overheid. Voor gastdocenten, instructeurs in het (v)mbo en verzorgers van contract-activiteiten onder de vlag van de door de overheid bekostigde instellingen wordt de stelregel dat een 'lesactiviteit' altijd onder verantwoordelijkheid staat van een geregistreerde leraar. Dat biedt behoorlijke flexibiliteit, tegelijk een zekere mate borging en een prikkel voor mensen die meer substantieel les willen geven om zich te registeren, c.q. een bevoegdheid te halen.
- 16 Het lerarenregister *dient* eenvoudig en gebruiksvriendelijk voor de leraren te zijn. (gebruiksvriendelijkheid zoals bij LinkedIn en Facebook kan tot voorbeeld zijn)

Volledige advies Kritische Vrienden inzake het wetsvoorstel *Beroepsregister Leraren*.

Aan de totstandkoming van een lerarenregister gaat het er in de kern om de bekwaamheid en het onderhouden van die bekwaamheid van docenten op een hoger plan te brengen door het creëren van een wettelijk kader voor de registratie en nascholing¹.

Aangezien vanuit diverse organisaties (waaronder PO-Raad, VO-Raad, vakbonden en Onderwijscoöperatie) in het voortraject uitvoerig is gereageerd en hoofd- en bijzaken zijn becommentarieerd beperken wij ons commentaar tot een aantal opmerkingen.

Wel dient opgemerkt te worden dat De Kritische Vrienden de zorg uitspreken over de proceskant van de implementatie van het lerarenregister en met name voor wat betreft het tempo.

Het betreft een uiterst complexe en gevoelige opdracht die is verstrekt aan de Onderwijscoöperatie. De druk dat alle leraren per 2017 geregistreerd zijn, lijkt niet gestoeld op een afgewogen implementatiemodel, maar eerder op een politieke agenda.

De vooronderstelling bij de bovenstaande kernpunten uit het wetsvoorstel is dat daarmee de beroepskwaliteit van leraren zal toenemen en de kwaliteit van het onderwijs wordt verbeterd. De Kritische Vrienden plaatsen hierbij de vraag of een wettelijk kader voor de registratie en nascholing², de omschrijving van het beroep en een omschrijving van de professionele ruimte daadwerkelijk de meest essentiële issues zijn om te komen tot een verbetering van de beroepskwaliteit.

► *Kan aan leraren op een begrijpelijke manier worden overgebracht wat de meerwaarde voor de beroepsgroep is om een Lerarenregister te hebben en kan aan de individuele leraar de meerwaarde worden overgebracht om er als individuele docent ingeschreven te staan en dat hierdoor de kwaliteit van het onderwijs zal verbeteren?*

Het lerarenregister kán en zál alleen succesvol worden als het betekenisvol is voor leraren.

Betekenisvol voor de individuele docent voor de klas én betekenisvol voor de beroepsgroep.

Als het lerarenregister alleen maar een beheers- of controle-instrument is, gaat het niet werken; dan gaan leraren het ook als zodanig gebruiken, als iets wat ook nog eventjes moet, maar verder geen relatie heeft met de praktijk van het dagelijkse werk. Het eigenaarschap van de beroepsgroep moet dus centraal staan waardoor er een meer positieve uitstraling ontstaat.

Een professioneel register is fundamenteel van de beroepsgroep als middel om de eigen kwaliteit te reguleren en te borgen. Dat draagt ook bij tot een volwassen en zichzelf regulerende beroepsgroep. De Kritische Vrienden benadrukken dat *voor het hanteren en functioneren van het lerarenregister regelgeving nodig is en dat alléén op dit punt de rol van de overheid in beeld komt.*

Hierbij is het van belang dat er de beroepsgroep zélf invloed heeft op de inhoud en het proces waarbij de beroepsgroep wordt gevormd door de Onderwijscoöperatie en de individuele leraren.

De Kritische Vrienden adviseren de OCW om uiterst terughoudend te zijn t.a.v. maatregelen en verwachtingen t.a.v. het lerarenregister omdat daarmee makkelijk het proces van registratie ernstig gefrustreerd kan worden.

Het meest ideale scenario is wanneer de beroepsgroep het lerarenregister als een noodzakelijk instrument ziet bij de verdere professionalisering van de docent.

De Kritische Vrienden zijn er van overtuigd dat er niet langer sprake kan zijn van een te grote mate van vrijblijvendheid.

Wij brengen onder de aandacht dat de Onderwijsraad in recente adviezen bij herhaling gepleit heeft voor het invoeren van een nascholingsplicht voor leraren en om deze te verbinden aan een register.³

Uiteindelijk dient inschrijving als leraar in een beroepsregister als vanzelfsprekend te worden gezien en ervaren worden als een werkwijze die de beroepsgroep en de individuele leraar sterker maakt.

De aanloop tot een volledige acceptatie hiervan bij de beroepsgroep vraagt de komende tijd dan ook een intensieve(re) dialoog over hoe het register en het registratieproces verder geoptimaliseerd kan worden zodat het betekenisvol is voor leraren'. De kerndoelstelling van en door de beroepsgroep is : het borgen en versterken van de kwaliteit van leraren door de beroepsgroep zelf.

¹ Waaronder vermelding in het lerarenregister als benoemingsvereiste.

² Waaronder vermelding in het lerarenregister als benoemingsvereiste.

³ Het betreft de volgende adviezen van de Onderwijsraad: Naar hogere leerprestaties in het voortgezet onderwijs (2011); Goed op geleide leraren voor het (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs (2011); Een stevige basis voor iedere leerling (2011); Kiezen voor kwalitatief sterke leraren (2013); Advies Herijking bekwaamheidseisen (2014); Een onderwijsstelsel met veerkracht (2014).

► *Wat draagt het lerarenregister bij aan ontwikkelprocessen in scholen en hoe kun je dat zichtbaar maken?*

Het op een hoger plan brengen van de kwaliteit van het onderwijs en de individuele professionaliteit is in de praktijk van meer zaken afhankelijk dan de wettelijke verankering van een lerarenregister zoals vermeld in het wetsvoorstel.

Eén van de grote knelpunten van het register is dat het is ingezet als individueel instrument. Dat doet geen recht aan het feit dat professionalisering en leren toch vooral een collectief en collaboratief proces zou moeten zijn en dat leren en professionaliseren uiteindelijk effect zou moeten hebben op de dagelijkse praktijk in scholen. Het gaat dan om transfervraagstukken en om de verbinding tussen individuele professionalisering en schoolontwikkeling.

Die verbinding mist de huidige opzet van het lerarenregister helemaal en dat is een gemiste kans en verdient een kritische heroverweging met betrekking tot de registratie in het kwaliteitsdeel van het lerarenregister. Tegelijkertijd is het zoeken van deze verbinding mede de verantwoordelijkheid van de school en derhalve dient dit één van de belangrijkste aandachtspunten voor de schoolleiders te zijn.

Wat is het doel van het lerarenregister en hoe maak je als organisatie optimaal gebruik van de kennis en ervaringen die daarmee opgedaan worden?

Bijvoorbeeld A: als je als leraar je professionaliseert zou het toch logisch en vanzelfsprekend moeten zijn om je nieuwe kennis en inzichten te delen met anderen. Dat zou opgenomen moeten worden in het registratieproces: het feit dat je intervisie hebt met collega's en leeropbrengsten met elkaar bespreekt. Bijv. door registratie ook te koppelen aan een kort verslag van dit soort professionele dialogen (met collega's binnen of buiten de school). Het bevestigt nu te veel het beeld dat de leraar een losstaand individu is, in plaats van deel van een community.

Bijvoorbeeld B: zorg er dan ook voor dat de registratie van scholingsactiviteiten een registratie van individuele- én teamscholingen omvat. Zorg er dan ook voor dat activiteiten die we omschrijven als informeel leren worden opgenomen in de registratiemogelijkheden. Hierbij kan zeker gedacht worden aan een 'lijst' met gevalideerde/geaccrediteerde scholingen/ cursussen en/of gevalideerde procesbegeleiders van interne ontwikkelingstrajecten (zoals bijvoorbeeld de Stichting Leraar). Dit laat ook onverlet dat trajecten in scholen die niet aan een accreditatie zijn onderworpen gezien moet kunnen worden als waardevolle bijdragen in de ontwikkeling tot professioneel leraar. Formuleer heldere kaders om niet aan accreditatie onderworpen trajecten in het lerarenregister op te nemen.

Bijvoorbeeld C: maak inzichtelijk dat het lerarenregister voor jou persoonlijk profijt op levert. Het kan het karakter hebben/krijgen van een portfolio. Wanneer leraren in opleiding ook op deze wijze het lerarenregister kunnen benutten dan snijdt het mes aan beide kanten. Dat geldt ook voor de bevoegd en bekwaam geachte leraar. Uitwerking in de praktijk betekent dat het lerarenregister eenvoudig en gebruiksvriendelijk voor de leraren dient te zijn. (ter illustratie: gebruiksvriendelijkheid zoals bij LinkedIn en Facebook kan tot voorbeeld zijn)

Bijvoorbeeld D: maak inzichtelijk dat het lerarenregister voor leraren persoonlijk profijt oplevert in de ontwikkeling van jouw professionaliteit door bijvoorbeeld wetenschappelijke literatuur rond onderwijs toegankelijk te maken via het lerarenregister. Dat is nu alleen toegankelijk via universiteiten en enkele hogescholen. Als we van het leraarschap een meer onderzoekend beroep willen maken, dan is het belangrijk dat leraren toegang hebben tot wetenschappelijke literatuur. In Schotland heeft de Teaching Council dit reeds geregeld

Bijvoorbeeld E: overweeg een verfijning in het lerarenregister waarbij bijvoorbeeld onder duidelijke criteria de 'levels' zoals bijvoorbeeld *leerling, gezet, meester* (niet perse gekoppeld aan de functieschalen LA-LB-LC-LD?) kan worden geregistreerd. Dit benadrukt de ontwikkelingslijnen en bevordert de professionele trots van de individuele docent. We pleiten voor het zo snel mogelijk verkennen van de mogelijkheid om een 'meester' of 'excellentie' niveau in het register te verkennen. Hiermee kan het register immers het niveau van een administratie basisregistratie overstijgen.

Bijvoorbeeld F: schroom er niet voor om in het onderwijs ongebruikelijke prikkels in te bouwen. Stel bijvoorbeeld als voorwaarde voor het verkrijgen van een lerarenbeurs of het verkrijgen van 'individuele' professionaliserings-gelden dat je geregistreerd staat in het lerarenregister. Dit kan een externe stimulans geven.

► *Wat draagt het lerarenregister bij aan de noodzakelijke cultuurverandering in het onderwijs en professionalisering van het leraarschap?*

Met de wet BIO is in 2006 een belangrijke stap gezet naar een verdere professionalisering in het HRM van het onderwijs. Sinds de invoering van de wet BIO moet een onderwijsprofessional middels kwantitatieve en kwalitatieve criteria aantonen bekwaam te zijn en deze bekwaamheid te onderhouden. De wet was ingegeven door de wens om een definitie te formuleren voor een goede onderwijsprofessional om beter te kunnen werken aan kwaliteitsbewaking en -verbetering. Het succes van de Wet BIO wordt per school bepaald door de verantwoordelijkheid die de schoolleider en de individuele leraar zich op dit punt toe-eigenen.

Leerlingenenquêtes, lesobservaties, interactieve videotrainingen, tevredenheidmetingen interview, collegiale consultatie, 360gr feedback, m.a.w. een goed lopende gesprekscyclus in het kader van de wet BIO is een eerste vereiste waarbij de rol van de schoolleider als procesbegeleider cruciaal is. Het lerarenregister is pas dan succesvol als de Wet BIO uiterst professioneel vorm krijgt in het onderwijs en de verantwoordelijkheid voor de eigen professionalisering ten volle wordt gedragen door de leraar. Scholing dient dus geen last te zijn maar een basishouding van iedere werkende in het onderwijs en in die situatie is het lerarenregister complementair en een gezonde prikkel. Hierbij zijn een cultuur van continue kwaliteitsverbetering en deskundigheid van de schoolleiders kritische succesfactoren om een lerende werkomgeving binnen de school te realiseren. Positief is dat er een soortgelijk parallel proces plaatsvindt door de realisatie van een register voor schoolleiders.

► *Wat draagt het lerarenregister bij aan de horizontale- en verticale verantwoording aan de stakeholders in het onderwijs?*

Het lerarenregister kan een verantwoordingsfunctie hebben, maar daarbij rijst de vraag naar wie dan wel? Naar ouders, collega's, ... Wat moeten die daar dan in kunnen zien? Alleen dat iemand geregistreerd is? Dát alleen heeft geen grote meerwaarde, want dat is ongeveer het zelfde als de wetenschap dat iemand een bevoegdheid heeft. Als het register verplicht wordt, levert het naar de externe wereld ook weinig meerwaarde, want dan is het toch al een voorwaarde om aangesteld te kunnen worden in een school. Verantwoording of iemand wel of geen bevoegdheid of scholingsactiviteiten heeft uitgevoerd heeft, zegt niets over de kwaliteit van het onderwijs zoals dat door de man of vrouw voor de klas wordt aangeboden.

Kortom ook hier geldt als kernvraag: wat is de meerwaarde voor de kwaliteit van het onderwijs zoals in de inleiding in het wetsvoorstel wordt beschreven? De meerwaarde ontstaat daar waar het lerarenregister het juk van een 'afvinklijst' van zich af kan werpen en een essentieel onderdeel is voor het verwerven van het maatschappelijk vertrouwen in het onderwijs. De Kritische Vrienden zijn van mening dat naar analogie van bijvoorbeeld het BIG-register iedereen moet kunnen zien of een leraar geregistreerd is. De beroepsgroep bepaalt zelf daarbij zelf *wát* er te zien moet zijn. Ook hier dient nadrukkelijk onder de aandacht gebracht te worden dat het *niét* gaat om een lijstje van vinkjes of cursussen, maar om de professionele dialoog over kwaliteit van onderwijs en kwaliteit van leraarschap, ook met ouders!.

► *Het lerarenregister en het aspirantenregister.*

Onbevoegden kunnen worden opgenomen in een zogeheten Meldingenadministratie.

Wij adviseren om te spreken over **het lerarenregister** (leraren die beschikken over een relevant getuigschrift hoger onderwijs of een document dat daaraan in het wettelijk kader gelijk wordt gesteld; deze leraren voldoen aan de wettelijke bekwaamheidseisen) en **een aspirantenregister** (leraren die op basis van de huidige onderwijswetten in de school mogen werken omdat ze in opleiding zijn; dit zijn onder meer de leraren-in-opleiding (lio-ers) en de leraren die binnen een bepaalde periode, in combinatie met hun werk op school, in het hoger onderwijs een opleiding tot leraar volgen, inclusief zij-instromers). Aan deze groep kan bovendien een tijdelijke licentie tot lesgeven worden verschaft voor een periode van maximaal 4 jaar.

Registratie zou een vanzelfsprekendheid moeten zijn, die al in de opleiding benadrukt wordt. Studenten registreren zich dan na het eerste jaar (in het HBO) of eerste half jaar (in de universitaire lerarenopleidingen) en committeren zich zo symbolisch aan het beroep en aan de eisen die daaraan gesteld worden. Met een aspirantenregister wordt tegelijkertijd het aantal onbevoegde lessen in kaart gebracht. Onbevoegd lesgeven wordt dan gekoppeld aan de eis een onderwijsbevoegdheid te behalen.

► *Positionering van werklozen en herintreders*

Uitgangspunt van het lerarenregister is dat de stelling 'eens bekwaam, altijd bekwaam' niet op gaat en dat bekwaamheidsonderhoud noodzakelijk is. Dat betekent dat voor werklozen of voor mensen die (tijdelijk) uit het onderwijs stappen dat dat ook voor hen van toepassing is.

Als je dat niet blijft onderhouden, is een inhaalslag noodzakelijk als je weer aan de slag gaat in het onderwijs. Tegelijk moet er erkenning zijn voor het feit dat ervaringen en kwaliteiten die zijn opgedaan buiten het onderwijs waardevol kunnen zijn voor het functioneren als leraar en voor de school als geheel. Die moeten dus opgenomen kunnen worden in het register.

Bijvoorbeeld A door professionalisering met een omvang die gelijk staat aan het equivalent van een aantal jaren onderhoud.

Bijvoorbeeld B door het in stand houden van je bevoegdheid door 'opfriscursussen' naar analogie van bijvoorbeeld het EHBO-diploma

► *Positionering instructeurs in het (v)(m)(h)bo gastdocenten en particulier onderwijs*

Het borgen van de kwaliteit van het onderwijs behoort tot de verantwoordelijkheid van de overheid. Voor gastdocenten, instructeurs in het (v)mbo en verzorgers van contractactiviteiten onder de vlag van de door de overheid bekostigde instellingen wordt de stelregel dat een 'lesactiviteit' altijd onder verantwoordelijkheid staat van een geregistreerde leraar. Dat biedt behoorlijke flexibiliteit, tegelijk een zekere mate borging en een prikkel voor mensen die meer substantieel les willen geven om zich te registreren, c.q. een bevoegdheid te halen.

Het bieden van de mogelijkheid tot het vrijwillig bijhouden van het portfolio voor personen die werkzaam zijn in het particuliere en niet door de overheid bekostigde onderwijs, is een goede zaak. Op deze wijze kunnen zij bij een eventuele overstap naar het bekostigd onderwijs aantonen dat zij hun bekwaamheid op peil hebben gehouden. De beroepsgroep zal hierover zelf inhoudelijke criteria moeten formuleren.

Ten slotte

De Kritische Vrienden spreken de zorg uit over de proceskant van de implementatie van het lerarenregister en met name voor wat betreft het tempo. De opdracht is uiterst complex en heeft een groot afbreukrisico. De Kritische Vrienden adviseren alle betrokken partijen in het veld om zich in eerste instantie te richten op een gebruiksvriendelijke basisadministratie. Vervolgens kan met pilots deze basisopzet worden uitgebreid opdat een rijk, professioneel en vooral betekenisvol 'instrument' ontstaat ten faveure van de beroepsgroep in het onderwijs.

De Kritische Vrienden van de Lerarenagenda bestaan uit:

Renée van Eijk, *Leraar Combinatie 70, Rotterdam en voorzitter Leraren met Lef*

Jelmer Evers, *Docent Unic*

Ferry Haan, *Docent Jac.P.Thijssen College, Castricum en publicist (niet bij dit advies betrokken)*

Tingue Klapwijk, *Leraar bovenbouw Montessorischool Valkenbos, Den Haag*

Ilja Klink, *Directeur De Nederlandse School*

Bernie Kooistra, *Directeur Eenbesbasischool St. Jozef*

Leo de Kraker, *Oud-rector/bestuurder en management coach vo*

Dominique Majoor, *Interim-directeur onderwijs en bedrijfsvoering Radboud docentenacademie*

Jeanette van Ommen, *Opleidingsmanager DLE en TC, Alfa College Hoogeveen*

Marco Snoek, *Lector Leren en Innoveren HvA*

Jaap Versfelt, *Directeur Stichting Leraar*

Geert-Jan Wassink, *Coördinator Rijn IJssel Student Companies*

Sjouke Wouda, *Hoofd afdeling Sociale Vakken Instituut Educatie en Communicatie NHL*